

Skave Grusgrav A/S
Bartholinsvej 1
7500 Holstebro

Sendt til: sanggaard@kristensen.mail.dk, ag@geyti.dk

Afgrænsningsudtalelse til råstofindvindingsprojekt på del af matr.nr. 16k, 16m og 16f Den mellemste Del, Borbjerg, 8b, 5g og 5e Borbjerg By, Borbjerg, 35d og 35e Den østlige Del, Borbjerg i Holstebro Kommune

Dato 21-02-2022

Sagsbehandler Nanna R. Lauridsen

Tel. +45 9243 2117

Sagsnr.1-50-71-23-20

Region Midtjylland har den 21. december 2020 modtaget en ansøgning fra Skave Grusgrav A/S om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer i graveområdet Skave i Holstebro Kommune.

Side 1

Det ansøgte areal er ca. 52,3 ha og er fordelt på tre områder:

- 1) den sydvestlige del på del af matr.nr. 16k, 16m og 16f Den mellemste Del, Borbjerg (ca. 14,4 ha),
- 2) den nordøstlige del på del af matr.nr. 8b og 5g Borbjerg By, Borbjerg, og 35d Den østlige Del, Borbjerg (ca. 28,4 ha),
- 3) den sydøstlige del på del af matr.nr. 5e Borbjerg By, Borbjerg og 35e Den østlige Del, Borbjerg (ca. 9,5 ha).

I graveområde Skave har Skave Grusgrav A/S i forvejen råstoftilladelse til et areal på ca. 16,8 ha. Der vil være samdrift mellem de fire områder. Det samlede indvindingsområde bliver derfor ca. 69,1 ha.

Råstofindvinding fra åbne brud, hvor indvindingsområdets areal er over 25 hektar, er opført på miljøvurderingslovens¹ bilag 1, pkt. 19, og er omfattet af krav om miljøvurdering. Skave Grusgrav A/S skal derfor i forbindelse med den ansøgte indvinding af råstoffer udarbejde en miljøkonsekvensrapport, jf. miljøvurderingslovens § 20.

Region Midtjylland skal forud for ansøgers udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten afgive en udtalelse om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som ansøger skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten, jf. miljøvurderingslovens § 23.

Regionen har derfor udarbejdet nærværende afgrænsningsudtalelse.

---

¹ LBK nr. 1976 af 27/10/2021, Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

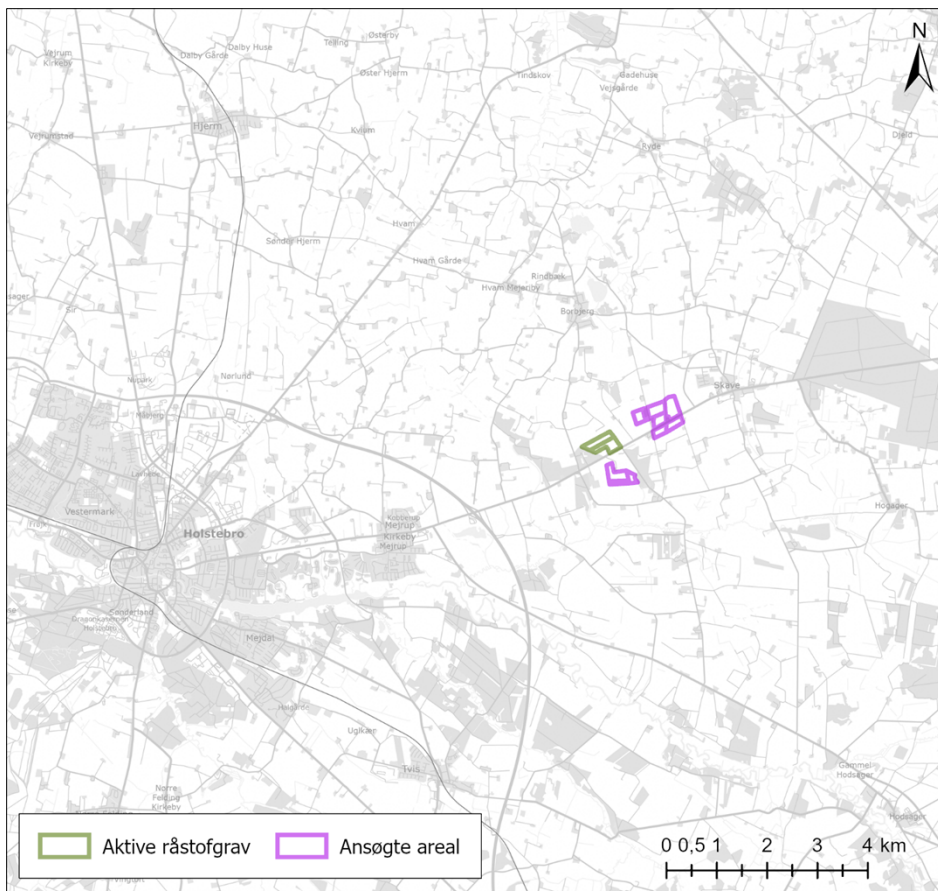
Afgrænsningsudtalelsen indeholder:

1. Projektbeskrivelse	s. 3
2. Miljøkonsekvensrapportens indhold	s. 8
3. Begrundelse for afgrænsning af miljøemner	s. 15
4. Afgørelser fra andre myndigheder	s. 25
5. Høring over afgrænsningsudtalelsen	s. 27
6. Bilag	s. 28

1. Projektbeskrivelse

Skave Grusgrav A/S har den 21. december 2020 indsendt en ansøgning om tilladelse til indvinding af sand, grus og sten på ca. 52,3 ha på del af matr.nr. 16k, 16m og 16f Den mellemste Del, Borbjerg, 8b, 5g og 5e Borbjerg By, Borbjerg, 35d og 35e Den østlige Del, Borbjerg. Supplerende oplysninger er modtaget i e-mail af 23. marts 2021 og 17. august 2021. Ansøgningen ledsages af en grave- og efterbehandlingsplan (dateret 18. december 2020).

Ansøgningen inkl. de supplerende oplysninger er vedlagt som bilag 1.

Figur 1. Oversigtskort, der viser placeringen af det ansøgte areal samt den aktive råstofgrav ml. Holstebro og Skave.

1.1 Det ansøgte projekt

Skave Grusgrav A/S søger om en tilladelse til råstofindvinding på ca. 52,3 ha fordelt over tre områder:

Område 1, kaldet "den sydvestlige del", er ca. 14,4 ha og ligger på del af matr.nr. 16k, 16m og 16f Den mellemste Del, Borbjerg.

Område 2, kaldet "den nordøstlige del", er ca. 28,4 ha og ligger på del af matr.nr. 8b og 5g Borbjerg By, Borbjerg, og 35d Den østlige Del, Borbjerg.

Område 3, kaldet "den sydøstlige del", er ca. 9,5 ha og på del af matr.nr. 5e Borbjerg By, Borbjerg og 35e Den østlige Del, Borbjerg.

Projektet omfatter indvinding af sand, grus og sten, udlevering af materialer, mellemdeponering af muld og efterbehandling af gravearealet. Oparbejdning af materialer i grusgraven vil ske ved tørsortering, og i den nordøstlige del anvendes også vådsortering. Derudover vil der lejlighedsvis foregå knusning.

Den forventede årlige produktion fra de ansøgte 52,3 ha vil være på maksimalt 200.000 m³, heraf 50.000 m³ under grundvandsspejlet. Den gældende tilladelse omfatter en maksimal årlig produktion på 100.000 m³, heraf 3.000 m³ under grundvandsspejlet. Det ansøgte omfatter således en forøgelse af indvindingsmængden fra graveområde Skave på 200.000 m³/år til en samlet indvinding på 300.000 m³/år.

Der forventes indvinding indtil kote ca. 27 m (DVR90) på den sydvestlige og den sydøstlige del, svarende til ca. 10 meter under terræn. I den nordøstlige del søges der om indvinding under grundvandsspejlet, som forventes at stå i kote ca. 26.

Der søges om en 10-årig råstoftilladelse på de tre områder. Indvindingen planlægges påbegyndt når der foreligger en tilladelse, formentlig i 2022 og 10 år frem. Indvinder forventer, at det kan blive nødvendigt at søge om forlængelse af råstoftilladelsen, når de 10 år er gået, fordi indvindingstakten er afhængig af efterspørgslen i samfundet.

Graveplanen forventes at foregå i rækkefølgen:

- 1) Eksisterende råstofgrav (nordvestlig del) – resterende indvinding anslås til 2-3 år,
- 2) sydvestlig del – påbegyndes, så snart der foreligger en gyldig tilladelse,
- 3) nordøstlig del – påbegyndes, når den eksisterende grusgrav er afsluttet,
- 4) sydøstlig del – til sidst.

Der vil således højst være indvinding i to-tre af områderne ad gangen og en samlet produktion på op til 300.000 m³ pr. år.

Figur 2. Oversigt over det ansøgte areal og den eksisterende råstofgrav.

Råstofindvindingen vil foregå med følgende materiel:

- 3 gummihjulslæssere
- 1 gravemaskine
- 3 tørsorteringsanlæg
- 1 vådsorteringsanlæg
- 1 knusningsanlæg (kun lejlighedsvis)

Der søges om følgende driftstider for gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg: mandag-fredag kl. 7.00-16.00.

For udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område, søges om: mandag-fredag kl. 6.00-17.00 og lørdag kl. 7.00-14.00.

På den nordøstlige del opstilles et grusvaskeværk til vådsortering/vask af de indvundne råstoffer. Til vådsortering etableres en ind-

tagssø, et bundfældningsbassin og et nedsivningsbassin. Efter vask af råstoffer ledes vaskevand tilbage til vaskesøerne. Vandet recirkuleres/genanvendes, og en mindre del af vandet nedsives.

Transport til og fra graveområdet vil ske via:

- 1) Sydvestlig del: udkørsel til Viborgvej fra den eksisterende vej Grønnevang,
- 2) nordøstlig del: udkørsel til Viborgvej fra Viborgvej 151,
- 3) sydøstlig del: udkørsel til Viborgvej via eksisterende markudkørsel.

Der etableres midlertidige oplag af overskydende muld. Afrømmet muld anvendes til etablering af støjvolde på ca. 3 meters højde og 8 meters bredde. Placeringen af jorddepoter og støjvolde er angivet i ansøgningens grave- og efterbehandlingsplan.

Efter indvinding af råstoffer planlægges områderne efterbehandlet til:

- 1) Sydvestlig del: landbrug. Sandet tilbageføres og terrænet sænkes kun lidt, der etableres bløde skrænter op mod skel,
- 2) nordøstlig del: Natur med en kombination af lavvandede søer, næringsfattige skrænter, hedearealer og pionerplanter,
- 3) sydøstlig del: Landbrug. Der bliver gravet til 2 meter over grundvandsspejlet og skrænterne efterlades stejle, så der bliver så stor en flad dyrkningsflade som muligt.

Yderligere oplysninger om indvindingen fremgår af ansøgningsmaterialet (bilag 1).

1.2 Eksisterende tilladelser

Skave Grusgrav A/S har en eksisterende tilladelse til indvinding af råstoffer på ca. 16,8 ha af matr.nr. 29h og 29m Den mellemste Del, Borbjerg. Tilladelsen er dateret 5. juli 2016 og er gældende frem til 15. juli 2026. Tilladelsen omfatter indvinding af op til 100.000 m³ sand, grus og sten pr. år i 10 år, heraf 3.000 m³ under grundvandsspejlet. Der pågår således aktiv indvinding på det areal (kaldet den nordvestlige del), og nærværende ansøgning udgør en udvidelse af den eksisterende råstofindvinding.

De tilladte driftstider for gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg er mandag-fredag kl. 7.00-16.00, og for udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område er de tilladte driftstider mandag-fredag kl. 6.00-17.00 og lørdag kl. 7.00-14.00.

Oparbejdning af råstofferne i grusgraven sker ved tørsortering og vandsortering samt lejlighedsvis knusning.

Holstebro Kommune gav den 30. juni 2016 tilladelse efter vandforsyningslovens § 20 og miljøbeskyttelseslovens § 19 til indvinding fra

grundvandsfødt sø og nedsivning/recirkulering af vaskevand. Tilladel-
sen omfatter vandindvinding af op til 150 m³/time (1.200 m³/døgn).

Der graves råstoffer ned til grundvandsspejlet, undtagen ved indtags-
søen til grusvaskeværket, hvor der graves under grundvandsspejlet.
På arealet findes et tørsorteringsanlæg, et vådsorteringsanlæg, en
mandskabsvogn, en stationær olietank på 2.500 l og en affaldscon-
tainer. Disse maskiner/materiel flyttes til den nordøstlige del, når den
eksisterende råstofgrav er færdiggravet.

Den eksisterende råstofgrav efterbehandles løbende til jordbrugsfor-
mål.

2. Miljøkonsekvensrapportens indhold

Formålet med denne afgrænsningsudtalelse er at afgrænse miljøkonsekvensrapportens omfang samt at fastlægge metoden for miljøvurdering og miljøkonsekvensrapportens detaljeringsgrad for de miljøparametre, som skal vurderes nærmere, jf. miljøvurderingslovens § 23, stk. 1.

Miljøkonsekvensrapporten skal indeholde de oplysninger, som fremgår af miljøvurderingslovens § 20, stk. 1-5 og bilag 7. Miljøkonsekvensrapporten skal struktureres, så det tydeligt fremgår, at kravene til rapportens indhold er opfyldt. Nærværende afgrænsningsudtalelse skal ligge til grund for rapporten.

Region Midtjylland har yderligere bemærkninger til følgende punkter fra § 20 og bilag 7:

- Ikke-teknisk resume
En sammenfatning af hele miljøkonsekvensrapporten, hvor de vigtigste oplysninger og vurderinger er trukket frem på en letforståelig måde for at give et hurtigt overblik over projektet og dets miljøpåvirkninger. Resumeet kan med fordel udarbejdes som et selvstændigt dokument, sådan at den er let tilgængelig for offentligheden.
- Projektbeskrivelse
Oplysninger om projektets placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender. Dette omfatter bl.a. en detaljeret grave- og efterbehandlingsplan for indvinding, oparbejdning, graveetaper, indvindingsmængde etc. i det samlede graveområde, dvs. både arealer omfattet af gældende tilladelser og ansøgte tilladelse, dimensionering af støjvolde på baggrund af støjberegningerne samt en beskrivelse af indvinding nær forsyningsledninger. Se også notat om grave- og efterbehandlingsplaner i bilag 4.
- Referencescenariet og hovedforslaget
Referencescenariet er den aktuelle miljøstatus (baseline). Det fremskrevne referencescenarie svarer til det scenarie, hvor den ansøgte tilladelse til råstofindvinding ikke gives (projektet realiseres ikke), og hvor råstofindvindingen i de eksisterende tilladelser fortsætter indtil deres udløb og senere er afsluttet og efterbehandlet.

Hovedforslaget, der indgår i miljøvurderingen, er det ansøgte scenarie (svarende til projektbeskrivelsen), dvs. hvor den ansøgte tilladelse til råstofindvinding gives. Hovedforslaget skal vurderes op imod referencescenariet.

I miljøkonsekvensrapporten skal referencescenariet og dets udvikling beskrives og miljøpåvirkningerne ved referencescenariet tydeligt belyses, sådan at miljøpåvirkningerne ved hhv. hovedforslaget og referencescenariet kan sammenlignes.

- Alternativer

Miljøkonsekvensrapporten skal omfatte en kort skitsering af grunden til at vælge det/de alternativer, der har været behandlet. Der skal også beskrives fravalgte alternativer, og årsager til den valgte løsning.

Der kan indgå andre alternativer til projektet i miljøvurderingen, når det er relevant.

- Miljøemner

Beskrivelse og vurdering af de miljøpåvirkninger, som projektet vil medføre for de miljøemner, hvor der ikke kan afvises at være en væsentlig påvirkning, hvilket behandles under afsnit 2.1 i dette afgrænsningsnotat. Både positive, negative, direkte og indirekte miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingen. Miljøvurderingsloven fastlægger, at der skal vurderes på både de kort-, mellem- og langsigtede påvirkninger, hvorfor der er brug for vurdering af påvirkningerne, når indvindingen er i gang, samt når der er foretaget efterbehandling.

- Metode til vurderinger

For hvert af miljøemnerne skal datagrundlaget beskrives og det skal fremgå hvordan vurderingerne er foretaget.

- Kumulative effekter

Kumulative effekter af miljøpåvirkningerne samt for øvrige relevante aktiviteter i området skal indgå i miljøkonsekvensrapporten, både for de enkelte miljøemner og samlet set.

Det skal undersøges om der er eksisterende og/eller planlagte aktiviteter i området jf. kommunal planlægning, der kan give kumulative miljøpåvirkninger. Eventuelle øvrige igangværende aktiviteter i nærområdet, fx virksomheder med tung trafik samt støjende virksomheder kan være relevante.

- Afværgetiltag og overvågning

Ved eventuelle væsentlige påvirkninger skal der overvejes afværgetiltag og overvågning.

For hvert miljøemne vurderes det, hvilke afværgetiltag, der evt. er nødvendige for at undgå/minimere miljøpåvirkningen. Afværgetiltagene kan med fordel opsummeres i et særskilt afsnit/skema.

- Natura 2000-væsentlighedsvurdering
Region Midtjylland har udarbejdet en Natura 2000-væsentlighedsvurdering i nærværende afgrænsningsudtalelse, der skal indarbejdes i miljøkonsekvensrapporten. Væsentlighedsvurderingen indeholder en vurdering af om der sker en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlaget for de/det nærmeste Natura 2000-område(r), jf. habitatbekendtgørelsen § 6, stk. 1.

Derudover skal oplysningerne i miljøkonsekvensrapporten være fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet, og bygherren skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af kvalificerede og kompetente eksperter, jf. miljøvurderingslovens § 20, stk. 1 og stk. 6.

De miljøemner, som skal indgå i miljøkonsekvensrapporten, er dem som kan blive påvirket af projektet, og hvor det ikke kan udelukkes at påvirkningen er væsentlig. De miljøemner, som ikke bliver påvirket af projektet, eller hvor det kan udelukkes, at påvirkningen er væsentlig, skal ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.

2.1 Miljøemner, der skal belyses i miljøkonsekvensrapporten

Efter høring af offentligheden og berørte myndigheder, har Region Midtjylland vurderet, at følgende miljøemner skal indgå i miljøkonsekvensrapporten:

- a) befolkningen og menneskers sundhed, herunder støj, støv og vibrationer fra driften og fra intern trafik,
- b) flora og fauna og biodiversitet, herunder beskyttede og fredede arter,
- c) vand, herunder grundvandsforekomster og drikkevandsinteresser,
- d) landskab.

I tabellen herunder er det beskrevet hvilken metode og datagrundlag, som forventes anvendt i miljøvurderingen. Både negative og positive miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingerne.

Miljøkonsekvensrapporten skal belyse påvirkningerne fra den samlede råstofgrav, dvs. både den ansøgte råstofindvinding (udvidelse) og den eksisterende råstofgrav.

Tabel 1. Miljøparametre, som skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.

Miljøparameter	Datagrundlag	Belyses nærmere
Befolkningen og menneskers sundhed: Støv	Beskrivelse af den forventede støvpåvirkning fra råstofindvindingen, fra oplag af råstoffer og fra intern og ekstern trafik. Med støv menes både luftbåren støv og materiale, der føres med	Vurdering af støvpåvirkning fra råstofindvindingen. Vurdering af behovet for afværgeforanstaltninger for at reducere støvpåvirkningen samt evt. fastsættelse

Miljøparameter	Datagrundlag	Belyses nærmere
	<p>lastbiler og maskiner ud på det omkringliggende vejnet.</p> <p>Støvpåvirkningen vurderes på grundlag af erfaringer fra lignende råstofgrave og den hidtidige drift.</p> <p>Erfaringsdata anvendes samt "Måling af støv fra en grusgrav i Region Hovedstaden" (FORCE Technology 19. maj 2021)² og "Støv fra råstofgrave" (Niras, 5. september 2018).</p>	<p>af afværgeforanstaltninger, fx begrænsning af åbne gravearealer, vanding, jordvolde, hastighedsbegrænsning, belægning på interne køreveje, rengøring af veje.</p>
<p>Befolkningen og menneskers sundhed: Støj</p>	<p>Der skal udarbejdes støj-beregninger for aktiviteterne i råstofgraveområdet (maskinel og intern trafik).</p> <p>Støjberegningerne skal omfatte råstofgraven i fuld drift og skal udføres for flere faser af indvindingen, herunder nuværende og senere opstilling af maskiner og anlæg.</p> <p>Støjberegningen skal baseres på det ansøgte maskinel og worst-case placering af flytbare støjkilder.</p> <p>Støjberegningerne skal udføres jf. Miljøstyrelsens gældende vejledninger.</p> <p>Vurderingen skal baseres på Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser for områdetype 3 ("Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder") for mandag-fredag og områdetype 5 ("Boligområde for åben og lav boligbebyggelse") for lørdag, jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder".</p>	<p>Vurdering af, hvorvidt Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes ved de omkringliggende beboelser.</p> <p>Vurdering af behovet for støjbegrænsende tiltag, herunder placering, dimensionering og udformning af støjvolde og andre støjdæmpende tiltag.</p> <p>Vurderingen skal ledsages af støjkort, der illustrerer støjudbredelsen både med og uden støjdæmpende tiltag.</p>
<p>Befolkningen og menneskers sundhed: Vibrationer</p>	<p>Beskrivelse af de forventede vibrationer i forbindelse med driften af råstofgraven.</p> <p>Erfaringsdata anvendes samt Miljøstyrelsens Orientering nr. 9/1997 "Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt mil-</p>	<p>Vurdering af, hvorvidt miljøstyrelsens vejledende grænser for vibrationer kan overholdes ved de omkringliggende boliger.</p> <p>Vurdering af behovet for tiltag, der sikrer beboelser</p>

² [Erfaringer og anbefalinger vedrørende støvnedfald og svævestøv ved råstofindvinding \(regionh.dk\)](https://regionh.dk)

Miljøparameter	Datagrundlag	Belyses nærmere
	jø".	mod vibrationsgener, fx afstand til anlæg og maskiner.
Befolkningen og menneskers sundhed: Trafik	<p>Fastlæggelse af influensvejnettet (veje, der forventes påvirket af forøget eller ændret trafik som følge af projektet) ud fra kort og tilladte eller planlagte vejadgange.</p> <p>Beskrivelse af transportruter til og fra råstofgravene på influensvejnettet via data om trafiktal, uheld og hastigheder.</p> <p>Beskrivelse af hvordan omlægning, gennemgravning og genetablering af Hedagervej vil foregå.</p> <p>Beskrivelse af transporterne på Grønnevang og Bartholinsvej.</p> <p>Beskrivelse af transporterne på Viborgvej, herunder kørsel mellem indvindingsområderne.</p> <p>Tilgængelige trafiktal anvendes.</p>	<p>Krydsning af privat og offentlig vej samt udkørsel fra indvindingsområderne skal aftales med vejmyndigheden, hhv. Holstebro Kommune og Vejdirektoratet.</p> <p>På baggrund heraf skal konsekvenserne for trafikken for så vidt angår trafikbelastning og trafiksikkerhed vurderes. Det gælder for alle vejene, Viborgvej, Bartholinsvej, Hedagervej og Grønnevang.</p> <p>Vurdering af nødvendig afstand til veje, både for råstofindvinding og for jorddepoter, på baggrund af trafiksikkerhed og risiko for skred.</p> <p>Konsekvenserne af omlægning af Hedagervej belyses og Holstebro Kommune hører om mulighed for tilladelse.</p>
Den biologiske mangfoldighed, flora og fauna: Beskyttede og fredede arter (bilag II, bilag IV, bilag V, rødlistede og fredede)	<p>Kortlægning og feltundersøgelser af forekomst af beskyttede og fredede plante- og dyrearter.</p> <p>Hele indvindingsområdet samt tilstødende naturarealer gennemgås og screenes for beskyttede arter, herunder egnede levesteder og eventuelle forekomster. Findes lokaliteter, hvor fredede eller beskyttede arter kan forekomme, skal disse indgå i de videre feltundersøgelser.</p> <p>Kortlægningen skal baseres på, hvilke arter, der kan forventes i området, fx jf. de seneste artsovervågningsrapporter og Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, Dansk Pattedyratlas og Miljøstyrelsens artsleksikon.</p> <p>Undersøgelserne skal følge de gældende retningslinjer og vejledninger for undersøgelse af arter, på miljøvurderingstidspunktet og efter gældende retspraksis, jf. fx klagenævnsafgørelser.</p>	<p>Vurdering af om indvindingsområdet rummer leve-, yngle- eller opholdssteder for fredede eller beskyttede dyrearter.</p> <p>Vurdering af levestederne både før, under og efter råstofindvindingen for de registrerede fredede og beskyttede arter.</p> <p>Vurdering af råstofindvindingens påvirkning af beskyttede og fredede plante- og dyrearter, både under råstofindvindingen og efter endt efterbehandling.</p> <p>For bilag IV-arter skal det konkret vurderes om det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde.</p> <p>Vurdering af indvindingsområdets barriereeffekt for eventuelle bilag IV-arter samt den økologiske funk-</p>

Miljøparameter	Datagrundlag	Belyses nærmere
	<p>Kortlægning af spredningsveje (økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser).</p> <p>Træer, der skal fældes, skal undersøges for egnethed som yngre- eller rastesteder for flagermus, herunder spættehuller, sprækker og hulheder, og som redetræer for kolonirugende fugle.</p> <p>Data fra Danmarks Miljøportals Naturdatabase samt kommunens eventuelle supplerende registreringer.</p>	<p>tionalitet for arterne.</p> <p>Vurdering af, hvorvidt levende hegn der fjernes i forbindelse med råstof-indvindingen, kan rumme leve-, yngle- eller opholdssteder for fredede eller beskyttede dyrearter.</p> <p>Vurdering af eventuelle afbødende foranstaltninger, samt behov og metode for overvågning.</p>
<p>Vand: Grundvand og drikkevand</p>	<p>Tilgængelige data om områdets grundvandsforhold, herunder potentialekort, pejlinger fra indvindingsboringer, strømningsretninger, gradientforhold og redoxfladen, hydrostratigrafisk model (FOHM), kortlægningsrapporter m.v.</p> <p>Data fra Miljøstyrelsens Vandområdeplan 2015-2021 og Basisanalyse for Vandområdeplan 2021-2027.</p> <p>Data fra Miljøstyrelsens (tidl. Naturstyrelsen) afgiftsfinansierede grundvandskortlægning.</p>	<p>Vurdering af, om råstof-indvindingen vil medføre en forringelse af tilstanden af grundvandsforekomsters tilstand eller hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål for forekomsterne.</p> <p>Vurdering af råstofindvindings påvirkning af områdets drikkevandsinteresser, særligt indvindingsoplandet til Sandagergård Vandværk. Påvirkningen som følge af indvinding af vand til grusvask og nedsivning af vaskkevand skal indgå.</p> <p>Beskrivelse og vurdering af grundvandets sårbarhed før, under og efter råstofindvinding samt grundvandsbeskyttelsen efter endt råstofindvinding (også eventuelle positive påvirkninger). Herunder vurdering af effekten af fjernelse af overjord samt risikoen for pyrit-oxidation ved iltning af reducerede sedimentter i forbindelse med gravning.</p> <p>Beskrivelse og vurdering af nærliggende enkeltindvinders bornings indvindingsniveau og drikkevandskvalitet.</p> <p>Vurdering af risikoen for grundvandsforurening, herunder for uheld, der kan medføre risiko for grundvandsforurening.</p>

Miljøparameter	Datagrundlag	Belyses nærmere
Vand: Overfladevand	Data på den private sø, det private vandløb og Savstrup Å. Data fra Miljøstyrelsens Vandområdeplan 2015-2021 og Basisanalyse for Vandområdeplan 2021-2027.	Vurdering af om og hvordan sø, privat vandløb og Savstrup Å påvirkes af råstofindvindingen. Vurdering af om råstofindvindingen kan influere på målsætninger for overfladevandsforekomster. Kortlægning af drænsystemer inden for indvindingsområderne.
Landskab	Kommunens landskabskarakterkortlægning. Oplysninger fra Holstebro Kommuneplan 2021-2033. Besigtigelse og landskabsbeskrivelser.	Projektområdet og de umiddelbart tilstødende arealer belyses nærmere gennem beskrivelse af landskabsdannelse og analyse af landskabskarakterer. Nærmere analyse og vurdering af landskabskarakterens styrke, landskabskarakterens tilstand, dens sårbarhed og sammenhængen til kommuneplanens strategiske målsætninger. Hovedvægten lægges på vurdering af, hvordan råstofindvindingen visuelt og rumligt påvirker landskabet både under graveperioden, støjvoldenes midlertidige landskabspåvirkning og efter området er efterbehandlet. Der skal være fokus på afværgeforanstaltninger og optimerende tiltag.

For de øvrige miljøparametre er det vurderet, at der ikke vil være sandsynlighed for væsentlig miljøpåvirkning (se afsnit 3). Øvrige miljøparametre indgår derfor ikke i miljøvurderingen af projektet og dermed ikke i miljøkonsekvensrapporten.

3. Begrundelse for afgrænsning af miljøemner

Herunder gennemgås diverse miljøemner, iht. miljøvurderingslovens § 1, stk. 2, med henblik på at afgrænse miljøkonsekvensrapportens indhold. Region Midtjylland har vurderet projektets potentielle væsentlige miljøpåvirkninger og afgrænset miljøemnerne ift. om de skal indgå i miljøkonsekvensrapporten eller om de ikke skal belyses yderligere.

Befolkningen og menneskers sundhed

Den ansøgte råstofindvinding medfører gener i form af støj, støv, vibrationer og øget tung trafik i området.

Der er 14 beboelsesejendomme i nærheden af indvindingsområdet (afstanden fra boligerne til indvindingsområdet er under 200 meter). Det drejer sig om:

- Hedegårdvej 21
- Viborgvej 149, 151, 153, 154, 156
- Bartholinsvej 1, 2, 3
- Vester Hesselvej 2
- Grønnevang 1, 2, 3, 4

Støv

Støv kan have en væsentlig påvirkning på befolkningen i nærområdet og deres sundhed. Det kan ikke udelukkes, at der vil ske en væsentlig støvpåvirkning til de nærmeste naboer. Støvpåvirkningen skal derfor belyses i miljøkonsekvensrapporten.

Støj

Den ansøgte udvidelse af indvindingsområdet vil øge produktionen (indvindingsmængden) og dermed aktiviteten af maskiner, anlæg og lastbilkørsel, herunder støj fra råstofgraven.

Støjpåvirkningen til de nærmeste naboer skal derfor belyses i miljøkonsekvensrapporten.

Vibrationer

Råstofindvinding skaber vibrationer i terrænet. Flere ejendomme har bygninger der ligger inden for 5-10 m fra indvindingsområdet, og det kan derfor ikke udelukkes, at vibrationerne fra råstofindvindingen vil have en væsentlig påvirkning på de omkringliggende bygninger. Vibrationer i forbindelse med indvindingen skal derfor belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

Trafik

Der kører i dag op til 50 lastbiler til og fra eksisterende indvindingsområde via Viborgvej. Der vil kun være to grusgrave i gang på sam-

me tid, hvorfor omfanget af trafik vil ligge på samme niveau som i dag. Det vurderes, at Viborgvej godt kan håndtere denne lastbil-mængde, og der derfor ikke vil være en væsentlig påvirkning af trafikviklingen på Viborgvej.

Tilkørslen til det sydvestlige indvindingsområde vil ske ad den mindre vej Grønnevang og derfra til Viborgvej. Grønnevang er en smal vej, og miljøkonsekvensrapporten skal derfor indeholde en vurdering af konsekvenserne ved den øgede tunge trafik til og fra området.

Hedagervej, der løber gennem den nordøstlige del, gennemgraves og genetableres i et sænket terræn efter endt råstofindvinding. Vejen bliver dermed fjernet midlertidig, og det skal derfor belyses i miljøkonsekvensrapporten hvilke konsekvenser det har for adgangsforhold for trafikken i området både under råstofindvindingen og efter reetableringen.

Det nordøstlige indvindingsområde indeholder Bartholinsvej, og der kan derved ske en påvirkning af trafikken og tilkørselsforhold på strækningen.

Det kan ikke udelukkes, at trafikken på Grønnevang og Bartholinsvej og gennemgravningen af Hedagervej kan have en væsentlige påvirkning på trafikken i nærområdet, og emnerne skal derfor belyses i miljøkonsekvensrapporten.

Rekreative forhold

Områderne er landbrugsarealer, hvor der udover eventuelle markstier ikke vurderes at være rekreative interesser. I nærområdet ligger et hede- og skovareal og flere gravhøje, der kan benyttes rekreativt. En udvidelse af råstofindvindingen vil bidrage til mere støj i området og ændre den visuelle oplevelse fra flere af gravhøjene. Der kan ske en positiv påvirkning ved, at det nordøstlige område retableres som natur.

Det vurderes, at de rekreative forhold ikke vil blive væsentligt påvirket af udvidelsen af råstofudvindingen, og miljøemnet belyses derfor ikke yderligere i miljøkonsekvensrapporten.

Den biologiske mangfoldighed, flora og fauna

Internationale naturbeskyttelsesområder

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Natura 2000-område nr. 41: Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø, som ligger ca. 8,9 km nordøst for indvindingsområdet. Natura 2000-området omfatter Habitatområde H41: Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø og fuglebeskyttelsesområde F29: Flyndersø og Skalle Sø. Natura 2000-området er specielt udpeget for at beskytte de store mosaikag-

tige forekomster af tørre og våde naturtyper, herunder især tør hede, surt overdrev, stilkege-krat og skovbevokset tørvemose. Desuden har området særlig betydning for et af landets eneste ynglepar af fiskeørn og til dels for rørdrum, der begge er på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet. Udpegningsgrundlaget³ ses af nedenstående tabeller.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 41		
Naturtyper:	Lobeliesø (3110)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Stilkege-krat (9190)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Blank seglmos (6216)	Stor vandsalamander (1166)
	Odder (1355)	Damflagermus (1318)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 29		
Fugle:	Fiskeørn (Y)	Rørdrum (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype jf. habitatdirektivet. Ved fuglearterne er det angivet, om der er tale om ynglefugle (Y) eller trækfugle (T).

Miljøpåvirkninger som følge af råstofindvinding af sand, grus og sten omfatter øget støj, vibrationer, støv eller emissioner af kvælstofoxider som er forholdsvis lokale, og kun vil kunne påvirke de helt nære omgivelser til graveområdet, og vil derfor ikke vil kunne medføre væsentlige påvirkninger af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Indvinding under grundvandsspejlet skaber en midlertidig grundvandssænkning i nærområdet. På grund af den store afstand til Natura 2000-området, vil de hydrauliske forhold i Natura 2000-området ikke blive væsentlig påvirket som følge af råstofgravningen.

Samlet set vurderes råstofindvindingen på ovennævnte grundlag ikke at hindre målopfyldelse for de nævnte Natura 2000-områder, og vil heller ikke medføre væsentlige direkte eller indirekte indvirkninger på Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag eller integritet. Miljøkonsekvensrapporten skal derfor ikke omfatte en nærmere konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6 stk. 2 af indvirkninger på Natura 2000-områder.

³ Hentet fra Natura 2000-basisanalyse 2022-2027, Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø. Natura 2000-område nr. 41. Habitatområde H41. Fuglebeskyttelsesområde F29.

Ovennævnte vurderingen udgør Region Midtjyllands væsentligheds-vurdering i forhold til habitatbekendtgørelsens § 6 og § 7.

Beskyttede naturtyper

Der er ingen naturområder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 inden for indvindingsområdet. Nærmeste beskyttede naturområde er en hede, der ligger ca. 30 m sydøst for det eksisterende indvindingsområde. Inden for ca. 200 m fra indvindingsområderne findes 5 mindre søer, en fersk eng, to heder, to moser og et privat vandløb, der afvander til Savstrup Å.

Det nordøstlige område, det sydøstlige område og det sydvestlige område ligger delvist inden for et område, der er udpeget som potentiel økologisk forbindelse i Holstebro Kommuneplan 2021-2033.

Det nordøstlige område retableres til natur med lavvandede søer, næringsfattige skrænter, hedearealer og pionerarter

Miljøpåvirkninger som følge af råstofindvinding af sand, grus og sten omfatter øget støv eller emissioner af kvælstofoxider samt påvirkning af hydrologien, hvis der graves under grundvandsspejlet. Påvirkningerne er forholdsvis lokale og vil kun kunne påvirke de helt nære omgivelser til graveområdet.

Den beskyttede hede nærmest det aktive graveområde vurderes ikke at blive påvirket fra råstofindvindingen, da graveområdet er omkranset af et levende hegn, og der støvdæmpes ved behov.

Der graves under grundvandsspejlet i det eksisterende indvindingsområde og i det nordøstlige område. De nærmeste våde naturtyper omkring ligger mere end 100 m fra de to områder, og det vurderes derfor, at de ikke bliver påvirket som følge af råstofindvindingen.

Samlet set vurderes råstofindvindingen derfor ikke at medføre en væsentlig påvirkning på naturtyper i området.

Beskyttede og fredede arter (bilag II, bilag IV, bilag V, rødlistede og fredede)

Ifølge Naturdata⁴, naturbasen⁵ og arter.dk er der registreret følgende arter i eller inden for ca. 500 m fra indvindingsområdet:

- Gulspurv, løvsanger og sangsvane, der er rødlistede som sårbare.
- Sanglærke, topmejse, ræv og spættet bredpande, der er rødlistede som næsten truet.
- Guldblomme, der er en bilag V-art⁶, og som er rødlistet som næsten truet.
- Plettet gøgeurt, der er fredet.

⁴ <https://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch>, opslag 13. april 2021

⁵ Licens nr. E05/2015

⁶ Jf. Habitatdirektivets bilag V

- Perleugle eftersøges inden for området, men er ikke fundet. Perleugle er fredet, og rødlistet som kritisk truet.

Der er ingen registreringer af bilag IV-arter inden for eller i umiddelbar nærhed af indvindingsområdet.

Det nordøstlige område ligger delvist inden for potentiel økologisk forbindelse.

Der fældes læhegn i de nye indvindingsområder, og rydning af træer kan medføre påvirkning af flagermus, da gamle hule træer potentielt kan være yngle- og rastested for flagermus. Det kan derfor ikke udelukkes, at bilag IV-arter og fredede og beskyttede arter vil blive påvirket væsentligt af råstofindvindingen, og påvirkningen skal derfor belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten. Forekomst af levesteder for bilag IV-arter, beskyttede eller fredede arter skal undersøges, ligesom relevante bilag IV-arter, fredede eller beskyttede arter skal eftersøges. Ligeledes skal indvindingens påvirkning af de økologiske forbindelser og deres funktion belyses i miljøkonsekvensrapporten.

Fredskov

Det eksisterende indvindingsområde grænser mod vest op til et område med fredskov. Fredskoven vil ikke blive påvirket af råstofindvindingen og vurderes derfor ikke nærmere.

Jordbund og jordarealer

Råstofindvindingen vil midlertidigt lægge beslag på arealer, som hidtil har været anvendt til jordbrug.

Det samlede nye indvindingsområde er på ca. 52,3 ha landbrugsareal. Derudover kommer det eksisterende indvindingsområde på 16,8 ha. Indvindingsområdet er ikke kategoriseret som særligt værdifuldt landbrugsområder. Området har været udlagt i råstofplanerne siden 2008 og der har foregået råstofindvinding i det eksisterende område i en længere årrække. Forbruget af jordarealer vurderes derfor ikke at være en væsentlig påvirkning.

Den ansøgte råstofindvinding vil påvirke jordbunden direkte ved bortgravning af sand, grus og sten. Påvirkningen er lokal og vil ikke medføre risiko for betydelig erosion, udvaskning af stoffer eller ned-sivning af regnvand i området, og vurderes derfor ikke at være væsentlig.

Jordforurening

Der er ikke kortlagt jordforurening inden for eller i umiddelbar nærhed af indvindingsområdet. Det nærmeste V1 og V2 kortlagte område ligger 1,4 km øst for det nordøstlige indvindingsområde. Påvirkningen fra råstofindvindingen er lokal og vil ikke medføre risiko for mobilise-

ring af forurenede stoffer i forbindelse med gravning under grundvandspejlet, og miljøemnet vurderes derfor ikke nærmere.

Vand

Grundvand og drikkevand

Den nordøstlige del og den sydøstlige del af indvindingsområdet ligger delvist inden for et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). Det resterende indvindingsområde ligger inden for et område med drikkevandsinteresser (OD). Det nordøstlige område ligger delvist inden for indvindingsoplandet (IOL) til Sandagergård Vandværk og den nordlige del af det nordøstlige graverområde er ligeledes sammenfaldende med det grundvandsdannende opland til vandværkets borer. Det eksisterende graveområde grænser op til indvindingsoplandet til Nisbjerg Vandværk.

Inden for det nordøstlige område ligger en markvandsboring og umiddelbart op til området ligger flere private indvindingsboringer. For en boring, som anvendes til privat husholdning, er der ingen informationer om filterdybde og grundvandspejl.

Der er to regionale grundvandsforekomster i området, dkmj_1104_ks og dkmj_1006_ks, jf. Miljøstyrelsens basisanalyse for vandområdeplaner 2021-2027. Begge grundvandsforekomster er registreret med god kemisk og god kvantitativ tilstand og målsat med samme.

Nuværende terræn ligger i kote +30-40 m DVR90. Ifølge de nærmeste borer i området findes grundvandspejlet omkring kote +26-29 m DVR90. Ved en median klimamodel forventes grundvandet at ændre sig med +0-20 mm/år i 2021-2050 ved middel grundvandsdannelse.

Den planlagte gravedybde er ca. 10-15 m. Det er dog ikke oplyst, hvor dybt der graves i det nordøstlige område.

Projektet indebærer råstofindvinding under grundvandspejlet i det nordøstlige område. Indvinding under grundvandspejlet medfører en midlertidig og forholdsvis lille grundvandssænkning i nærområdet omkring råstofgraven, forventeligt maksimalt 0,5 meters sænkning.

Grundvandsforekomsternes kemiske tilstand kan påvirkes ved spild eller lækage af brændstof til maskiner i råstofgraven, selvom sandsynligheden vurderes at være lav, da der er dagligt opsyn i råstofgraven og eventuelle spild vil kunne oprenses umiddelbart, før nedsivning til grundvandet.

Idet der er graves inden for OSD, IOL og grundvandsdannende opland, samt hvor der findes en boring til privat husholdning med manglende oplysninger, vurderes det, at der kan være en risiko for grundvand og drikkevand, og dette skal belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten. Eventuel effekten af at fjerne beskyttende overjord i områderne samt risikoen for pyritoxidation bør ligeledes belyses nærmere.

Overfladevand

De nærmeste vandløb er Savstrup Å, der ligger ca. 800 m syd for det sydvestlige område, og Skave Å der ligger ca. 1,2 km øst for det sydøstlige område. Begge vandløb er beskyttede efter naturbeskyttelsesloven. Savstrup Å er vurderet til god økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand. Skave Å er vurderet til dårlig økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand. Begge vandløb er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand jf. Miljøstyrelsens basisanalyse for vandområdeplaner 2021-2027.

Der graves kun under grundvandsspejlet i det nordøstlige område og det eksisterende indvindingsområde. Som beskrevet ovenfor kan indvinding under grundvandsspejlet medføre en midlertidig og mindre grundvandssænkning i nærområdet omkring råstofgraven. Da der skal udføres vådgravning, er der tale om en forholdsvis lille og meget lokal grundvandssænkning på maksimalt 0,5 m⁷, og vandløbene bliver dermed ikke påvirket af indvindingen i det nordøstlige og det eksisterende område .

Holstebro Kommune har oplyst i deres høringssvar, at der findes et privat vandløb (bæk) samt en privat § 3-beskyttet sø sydøst for indvindingsområdet ved matr.nr. 16m (sydvestlige område). Bækken afvander til Savstrup Å. Kommunen vurderer, at projektområdet naturligt afvander til vandløbet i dag. Påvirkning af søen, bækken og Savstrup Å skal derfor belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

Den sydvestlige del af det ansøgte areal grænser mod øst op til og har et mindre overlap med et område, som er vurderet med middel risiko for okkerudledning. Øvrige ansøgte graveområder ligger helt uden for områder med risiko for okkerudledning. Da der kun graves over grundvandsspejlet i det sydvestlige område og det eksisterende indvindingsområde, vurderes der ikke at være nogen risici i forhold til okker.

Der er fire mindre § 3-beskyttede søer i nærheden af projektarealet, der ikke er målsatte. Grundet den lille størrelse på en potentiel grundvandssænkning i det nordøstlige område i forbindelse med våd-

---

⁷ Teknisk notat - Råstofindvindingsens kvantitative påvirkning af grundvand. <https://rsyd.dk/wm459849>

gravning, vurderes det, at søernes naturtilstand ikke vil blive påvirket af projektet. Nærmeste målsatte sø ligger ca. 2,2 km nord for det nordøstlige område. Det er Borbjerg Møllesø, der er vurderet til at have en dårlig økologisk tilstand og en ikke-god kemisk tilstand. Søen er målsat til god økologisk og kemisk tilstand.

Regionen vurderer, at råstofindvindingen ikke vil medføre en forringelse af tilstanden for overfladevandområder og ikke hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål for forekomsterne, ud over Savstrup Å som potentielt kan blive påvirket og derfor skal belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

Holstebro Kommune har oplyst i deres høringssvar, at "jf. vandløbslovens bestemmelser må ingen afbryde eller ændre nogen former for vandløb eller dræn uden vandløbsmyndighedens tilladelse, hvis disse afvander anden ejendom eller forhindre naturligt afløb af vand fra højereliggende ejendom. Funktionen af områdets drænsystemer skal således opretholdes under råstofgravningen, og eventuelle ændringer i drænsystemer skal ske efter aftale medkommunen, som er vandløbsmyndighed. Ændringer af drænsystemer kræver tilladelse efter vandløbslovens § 6 fra Holstebro Kommune". Drænsystemer inden for råstofindvindingsområderne skal derfor kortlægges i miljøkonsekvensrapporten.

Luft og klima

Der vil komme emissioner fra entreprenørmaskiner og lastbiler under råstofindvindingen. Emissioner herfra er primært forbrændingsprodukter fra dieselmotorer dvs. NO_x, SO_x, NH₃, flygtige kulbrinter, dioxin og partikler, samt drivhusgasser – CO₂, metan og lattergas. Mængden af drivhusgasemissioner vurderes dog at være ubetydelig i forhold til en reel påvirkning af luftkvaliteten og klimaet og der miljøvurderes ikke nærmere på miljøemnet.

Materielle goder

Den ansøgte råstofindvinding vurderes ikke at få væsentlige samfundsmæssige eller lokalsamfundsmæssige indvirkninger. Materielle goder så som forsamlingshuse, kirker og arkitektoniske værdier findes ikke i nærheden af indvindingsområdet og vil derfor ikke blive påvirket af råstofindvindingen.

Vestforsyning A/S har oplyst i deres høringssvar, at der findes en forsyningsledning langs Bartholinsvej på matr.nr. 8b Borbjerg By, Borbjerg, som skal beholde sin nuværende placering. Se nærmere i bilag B.

Viborgvej 151 og 153 har oplyst i deres høringssvar, at der findes en naturgasledning langs Viborgvej imellem de to adresser.

På den baggrund skal miljøkonsekvensrapportens projektbeskrivelse (og graveplan) indeholde en kortlægning af forsyningsledninger i nærområdet, jf. oplysninger i LER (Ledningsejerregistret), og en beskrivelse af, hvordan projektet forholder sig til ledningerne ift. aftaler med ledningsejere, omlægning, respektafstande m.m.

Landskab

Projektområdet er beliggende vest for landsbyen Skave i et landskabskarakterområde betegnet som Karup Hedeslette, der ligger i den nordlige del af Sønderhede Hedeslette/Karup Hedeslette. Overordnet er det samlede landskabskarakterområde karakteriseret ved et relativt fladt terræn med intensivt landbrug, store agerflader kun brudt af de mange læhegn. Dette forhold gælder også for projektområdets umiddelbart tilstødende arealer.

Det vurderes, at det projekterede indvindingsområde ikke visuelt vil påvirke de større sammenhængende landskabstræk eller landskabets lokale nøglekarakter væsentligt, men at landskabet lokalt i kraft af indvindingsområdets fladeudstrækning samt etablering af støjvolde vil ændre sig og betyde en visuel påvirkning, både imens der indvindes og efter området er efterbehandlet.

En væsentlig lokal påvirkning kan derfor ikke udelukkes, og påvirkningen af landskabet belyses derfor nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

Kulturarv

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen beskyttede sten- og jorddiger inden for eller i nærheden af indvindingsområdet.

Fortidsminder og fredede områder

Det sydvestlige område ligger i nærheden af to fredede gravhøje med en beskyttelseszone på 100 m. Råstofgravningen vil ikke foregå inden for beskyttelseszonen, og der vil derfor ikke ske en væsentlig påvirkning på de to gravhøje.

De to gravhøje er omfattet af fredningen Borbjerg Hede, der ligger ca. 30 m sydøst for det eksisterende indvindingsområde. Formålet med fredningen er at sikre, at heden bevares og bl.a. ikke opdyrkes eller bebygges. Råstofindvindingen er lokal og medfører ikke en væsentlig påvirkning på det fredede område, der derfor ikke miljøvurderes nærmere.

En lille del af den eksisterende råstofgrav ligger inden for beskyttelseszonen til en fredet hulvej. Formålet med fortidsmindebeskyttelseszonen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer, herunder, indsyn til og udsyn fra fortidsminderne. Området, der lig-

ger inden for beskyttelseszonen bruges i dag til mandskabsskure og parkering, og er skærmet af et levende hegn ud mod Viborgvej, så der ikke er direkte udsyn til råstofområdet fra fortidsmindet. Derudover er der tekniske anlæg som Viborgvej, buskur og skilte mellem råstofgraven og det fredede fortidsminde. Region Midtjylland vurderer derfor, at der ikke er en væsentlig påvirkning på beskyttelseszonen omkring fortidsmindet og det vurderes ikke nærmere.

Værdifuldt kulturmiljø

Den eksisterende råstofgrav ligger inden for udpegningen af værdifuldt kulturmiljø, Oldtidsvejen. Oldtidsvejens samlede forløb strækker sig over ca. 77 km og der er ca. 430 fredede gravhøje i forbindelse med vejen. Råstofindvindingen påvirker ikke fredede gravhøje, og da råstofindvindingen er af midlertidig karakter, og der efterbehandles til jordbrugsmæssige forhold, som var arealanvendelsen inden indvindingen, vurderes det, at råstofgravningen ikke vil påvirke udpegningen væsentligt.

Hvis der under råstofindvindingen fremkommer fortidsminder, skal indvindingen i det berørte område omgående standses og fundet skal anmeldes til De Kulturhistoriske Museer i Holstebro jf. museumslovens § 29.

Større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker

Råstofindvinding er ikke omfattet af risikobekendtgørelsen⁸ og udgør normalt ikke en risiko for større ulykker og/eller katastrofer, ligesom råstofindvinding ikke er særligt følsomt over for klimaændringer fx oversvømmelse eller stigende vandstand. Miljøemnet vurderes derfor ikke nærmere.

Ressourceeffektivitet

Der benyttes vaskevand, som indvindes fra en indtagssø. Vandet nedsives igen i grusgraven.

Der anvendes ingen råstoffer, og alm. affald kan bortskaffes efter gældende regler, dvs. affaldsbekendtgørelse og de kommunale affaldsregulativer.

Ressourceeffektivitet belyses derfor ikke nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

---

⁸ BEK nr. 372 af 25/04/2016 Bekendtgørelse om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer

4. Afgørelser fra andre myndigheder

For at det ansøgte projekt kan gennemføres, forventer Region Midtjylland, at der skal gives følgende tilladelser og dispensationer:

- Dispensation fra Holstebro Kommune til opførelse af støjvolde inden for skovbyggelinje jf. § 17 og § 65 i naturbeskyttelsesloven.
- Tilladelse fra Holstebro Kommune til indvinding af vand fra vaskesøer og borerer iht. vandforsyningslovens §§ 20 og 21.
- Tilladelse fra Holstebro Kommune til udledning og nedsivning af vaskevand iht. miljøbeskyttelseslovens § 19.
- Tilladelse fra Holstebro Kommune til midlertidig grundvandssænkning iht. vandforsyningslovens § 26
- Tilladelse fra Holstebro Kommune til vejadgang til Grønnevang
- Tilladelse fra Holstebro Kommune til vejadgang til Bartholinsvej (krydsning af vejen)
- Tilladelse fra Vejdirektoratet til vejadgang til Viborgvej fra hhv. det nordøstlige og det sydøstlige område
- Tilladelse fra Holstebro Kommune til ændring af Hedagervej, jf. lov om private veje, § 12 (gennemgravning og genetablering)
- Tilladelse fra Vejdirektoratet til etablering af støjvolde inden for vejbyggelinje til Viborgvej, jf. vejlovens §40 stk. 2.

Skave Grusgrav A/S skal søge direkte til hhv. Holstebro Kommune og Vejdirektoratet om tilladelser til vejadgang. De øvrige tilladelser/dispensationer er omfattet af samordningspligten, dvs. råstofansøgningen gælder som ansøgning og videresendes af Region Midtjylland.

Hvorvidt de ovennævnte tilladelser og dispensationer kan meddeles, afgøres af de kompetente myndigheder. Region Midtjylland opfordrer bygherre til at tage direkte kontakt til de relevante myndigheder om opnåelse af tilladelser/dispensationer og holde regionen orienteret om processen.

Holstebro Kommune har i deres hørings svar bemærket, at de skal bruge konkrete oplysninger om placering, mængder, ydelse m.m. samt en konkret beskrivelse om indvinding fra vaskesø og nedsivning for, at kommunen kan træffe de relevante afgørelser. Se bilag B.

Vejdirektoratet oplyser i deres hørings svar, at de ikke er indstillet på at godkende råstofgravning inden for vejbyggelinjen, men er positivt indstillet i forhold til etablering af en midlertidig støjvold på det byggelinjepålagte areal. Se nærmere i bilag B.

Det bemærkes, at eksisterende overkørselstilladelse udløber den 1. oktober 2027. Skave Grusgrav A/S gøres hermed opmærksom på, at virksomheden skal indhente en fornyelse af tilladelsen til den tid.

5. Spørgsmål kan rettes til

Bemærkninger og spørgsmål vedrørende kommuneplanlægning, natur, trafikale forhold på kommunale veje, grundvand og overfladevand rettes til relevante personer i Holstebro Kommune via tm@holstebro.dk.

Bemærkninger og spørgsmål til trafikale forhold på statsveje rettes til Vejdirektoratet ved landinspektør Peder Møller via pemo@vd.dk eller 7244 2050.

Spørgsmål om ansøgningen, miljøvurderingsprocessen og andre forhold kan rettes til Region Midtjylland ved Nanna Lauridsen på tlf.nr. 9243 2117 eller e-mail nanlai@rm.dk.

6. Høring over afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold

Udkast til regionens afgrænsningsudtalelse har været i høring hos offentligheden og berørte myndigheder, jf. miljøvurderingslovens § 35, stk. 1, pkt. 2. Udkastet til afgrænsningsudtalelsen har været i høring hos de berørte myndigheder og hos offentligheden i perioden 3. december 2021 til 14. januar 2022. Udkastet blev offentliggjort den 3. december 2021 på Region Midtjyllands hjemmeside www.raastof-fer.rm.dk.

Regionen har vurderet, at berørte myndigheder er følgende:

- Holstebro Kommune
- Vejdirektoratet
- De Kulturhistoriske Museer i Holstebro
- Miljøstyrelsen

I høringsperioden er der indkommet bemærkninger fra:

- Holstebro Kommune
- Vejdirektoratet
- De Kulturhistoriske Museer i Holstebro
- Vestforsyning A/S
- Bartholinsvej 2
- Grønnevang 2
- Grønnevang 4
- Viborgvej 151 og 153

Høringssvarene er vedlagt i bilag B. Der er indkommet bemærkninger vedr. følgende emner:

- beskyttet natur og overfladevand
- grundvands- og drikkevandsinteresser
- fortidsminder
- trafikforhold
- forsyningsledninger
- støj, støv, afstand til bygninger, arbejdstider og værditab
- efterbehandling

Baseret på høringssvarene har Region Midtjylland tilføjet og præciseret omfanget af miljøkonsekvensrapporten med hensyn til:

- trafik
- overfladevand

Høringssvarene vil indgå i Region Midtjyllands videre sagsbehandling.

7. Bilag

- A. Ansøgningsmateriale fra Skave Grusgrav A/S, december 2020
- B. Høringssvar vedrørende udkast til afgrænsningsudtalelse
- C. Notat om miljøvurderingsprocessen
- D. Notat om oplysninger i grave- og efterbehandlingsplaner

Behandling af personoplysninger

Region Midtjylland behandler personoplysninger. Der kan læses mere om regionens behandling af personoplysninger og rettighederne i den forbindelse på data-ru.rm.dk